

Obniżenie etatu przywilejem tylko jednego z rodziców

UPRAWNIENIA
Zarówno pracownica – matka, jak i pracownik – ojciec mogą skorzystać z alternatywnego wobec urlopu wychowawczego rozwiązania pozwalającego na świadczenie pracy w mniejszym wymiarze godzin. Jednak nie jednocześnie.

Z obniżonego wymiaru może skorzystać rodzic uprawniony do urlopu wychowawczego. Dotyczy to więc osób zatrudnionych przez co najmniej sześć miesięcy i sprawujących osobistą opiekę nad dzieckiem w wieku do (zasadniczo) czterech lat. Etát można zmniejszyć do połowy (a więc np. do 3/4, lecz nie mniej niż

1/2) na okres, przez jaki maksymalnie mógłby trwać wychowawczy, czyli zwykle na trzy lata.

Wiążące podanie

Wymiar obniża szef na wniosek podwładnego. Dla celów dowodowych rodzic powinien go złożyć na piśmie, wskazując okres, przez który chce korzystać z mniejszego etatu oraz zakresu obniżenia godzin. Podanie powinien złożyć co najmniej na dwa tygodnie przed rozpoczęciem wykonywania czynności w obniżonym wymiarze. Spóźnialscy muszą liczyć się z tym, że szef obniży im czas pracy dopiero po upływie dwóch

tygodni od przedłożenia podania.

PRZYKŁAD

Pani Jolanta i pan Maciej mają dwuletnią córkę. Mama za kilka dni wraca do pracy z urlopu wychowawczego. Rodzice postanowili zatrudnić opiekunkę. Właściwa kandydatka ma zacząć pracę za tydzień. Z uwagi na inne zobowiązania może zajmować się dzieckiem maksymalnie do 15.30. W celu przejęcia jej obowiązków o tej godzinie, pan Maciej złożył pracodawcy wniosek o obniżenie etatu do 7/8. Aplikacja jest dla szefa wiążąca, ale dopiero za dwa tygodnie. Od jego dobrej woli zależy, czy umożliwi spóźnialskim rodzicom niezakłócone zorganizowanie opieki.

Wspólna opieka odpada

Z prawa do obniżenia wymiaru czasu pracy może korzystać tylko jeden z rodziców (art. 189¹ k.p.). Podobnie jest w przypadku urlopu wychowawczego. Tutaj jednak ustawodawca dopuścił jeden wyjątek. Rodzice mogą jednocześnie korzystać z tego wolnego przez maksymalnie trzy miesiące. Trudno znaleźć racjonalny powód, dla którego to samo odstępstwo nie zostało wprowadzone w odniesieniu do zmniejszenia etatu. Skoro bowiem ustawodawca zezwala na to, aby przez pewien odcinek czasu zarówno matka, jak i ojciec poświęcili się całkowicie wy-

chowywaniu dziecka nie świadcząc pracy, to tym bardziej uzasadnione byłoby zezwolenie im na łączne wykonywanie obowiązków w niższym wymiarze. Racjonalną byłaby więc odpowiednia zmiana przepisów.

Wprowadzając zakaz łącznego korzystania z obniżonego etatu, ustawodawca nie dał szefowi bezpośrednich narzędzi pozwalających na weryfikację, czy z tego uprawnienia korzysta rzeczywiście tylko jeden z rodziców. Może żądać oświadczenia o niekorzystaniu przez współmałżonka czy partnera jedynie z urlopu wychowawczego. Względy celowości nakazują jednak przyjąć, że analogiczna weryfikacja jest możliwa w razie

złożenia wniosku o zmniejszenie etatu.

Jedno wcale, drugie mniej

Niejasna jest kwestia dopuszczalności zmniejszenia etatu w okresie korzystania drugiego rodzica z urlopu wychowawczego. Uważam, że w takiej sytuacji można obniżyć wymiar w okresie do trzech miesięcy. Jest to przecież maksymalny odcinek czasu, w którym opiekun wnioskujący o mniejszy czas pracy mógłby korzystać z urlopu wychowawczego.

—Patrycja Zawirska
radca prawny, partner
w **Raczkowski i Wspólnicy** sp.k.